

δογματικῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Λουθήρου, καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Διὰ τοῦτο ὁ Ἑσκιρὼλ λέγειν ὅτι ἐδύνατο νὰ παραστήσῃ τὴν σιρὰν τῆς μεγάλης ταύτης μεταβολῆς μέχρι Ναπολέοντος διὰ τῶν φρενοβλαβῶν, οἱ ὅποιοι ἐπάθον κατὰ τὴν μακρὰν ταύτην περίοδον. Ἡ ὀλέθριος ὁμως ἐπιρροή τῶν τοιούτων περιπετειῶν ἐκτείνεται καὶ μέχρι τῶν ἐπιγόνων· διότι γυναῖκες πεφοβισμέναι ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν ἐκείνην θέλειαν ἐγέννησαν τέκνα, τὰ ὅποια ἀπέβλαζον τὸ λογικὸν ὑπὸ τῆς προστυχοῦσης περιστάσεως. Τοῦτο δὲ θέλει φανῆ τοσοῦτω πικράδοξον· ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι τὰ παῖδια φέρουσι πολλάκις σημεῖα πραγμάτων, τὰ ὅποια ἐτάραξαν τὰς μητέρας των ἤδη ἐγκύου· Ὁ φυσιολόγος Βουρδὰχ καὶ ἄλλοι ἀναφέρουσι πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα.

Πολλοὶ δὲ καὶ μαθηταὶ ὑπὸ τοῦ ἀμέτρου πρὸς μάθησιν πόθου, τῶν ἀλλεπαλλήλων ἀγρυπνιῶν καὶ τῶν υπερβολικῶν κόπων περιπίπτουσι εἰς φρενοβλαβίαν· εἰδικότερον δὲ τὰ παῖδια, ὅσα πρὶν μεστωθῆ μὲν ὁ ἐγκέφαλος, ἐνισχυθῆ δὲ ἀναλόγως τὸ σῶμα των ἐπιδιδόνται εἰς τὴν μάθησιν· ὅθεν ὡς κρίνα τοῦ ἀγροῦ πρώτως ἀναθήλαντα μαραίνονται, πρὶν τὰ ἰδῆ εἶτι ὁ μεσημβρινὸς ἥλιος. Πόσοι γονεῖς μετενόησαν διάσαντες τὴν φύσιν νὰ παράξῃ ἀώρους καρπύς, ἀπ' οὗ ἐτέρφθησαν πρὸς καιρὸν διὰ τὸ παράδοξον τῆς εὐφύας τοῦ τέκνου των! Ἐνίοτε ὁμως τὸ ἀποτέλεσμα δὲν παρακοινοῦται ἀμέσως τὸ αἴτιον, παρεμπίπτουσι δὲ τινα ἐπιτυχεῖς ἀπατηλῆς, ἕως οὗ νέα τις ἀρομή ἀναπτύξῃ τὰ θαλέως ὑποθαλάπόμενα τῆς φθορᾶς σπέρματα. Ὑπόκεινται δὲ μάλιστα εἰς μέλλουσαν φρενοβλαβίαν τὰ παῖδια ὅσα ἔχουσιν ὀγκώδη ἐκ φύσεως τὴν κεφαλήν, ἐπαυγὸν δὲ σπασμούς· κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν των.

Ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐπικίνδυνος ἀποβαίνει πάντοτε ἢ πρόωρος σπουδὴ αὐτὴ εἰς τὰς γυναῖκας, τῶν ὁποίων ὁ ἐγκέφαλος καὶ τὰ νεῦρα ἐν γένει ἐρεθίζονται πολὺ πλεῖστον, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τῶν καταμηνίων καὶ τὴν ἐποχὴν τοῦ τοκετοῦ, ἢ τῆς θηλάσεως. Ἐχομεν ἄρα γε ἀνάγκη νὰ εἰπωμεν ὅτι τὰ μυητορημάτα καὶ γενικῶς τὰ ἄνεμα θεάματα, ἢ ἀκούσματα, ὡς ἐξάπτοντα τὴν φαντασίαν, ἐπιπαύουσι τὴν καταστροφὴν;

Θλιβερὸν τῷ ὄντι θεάμα παριστάνεται εἰς τὸν φρενονοῦντα ὁ παράφρων ἄνθρωπος· διότι πολλάκις φαίνεται βλοσυρὸς καὶ ἄγριος μέχρι μανίας, ἢ τοῦναντίον κατηφῆς καὶ μελαγχολικὸς, ἄλλοτε δε εὐθυμὸς καὶ γελαστικὸς· καὶ ποτὲ μὲν σιωπᾶ, ποτὲ δὲ δὲν παύει νὰ φλυαρῆ, ἢ ἀναισθητεῖ παντάπασιν ὡς μωρὸς καὶ ἡλίθιος, ἄλλοτε δὲ ἐξαπτόμενος, ὀργίζεται, ὑβρίζει, συντριβεῖ τὰ πρὸ ποδῶν καὶ τρέχει ὡς δαιμονῶν καὶ θεολατος. Ἀγαθὴ τύχη πολλάκις ἡ τοιαύτη κατάστασις γινεῖ τινας ὑφέσεις, ἐπανερχεται δὲ κατὰ παροξυσμούς. Τινεὶς ὁμως φρενοβλαβεῖς κυριεῦνται ἀπὸ μίαν ἀπλῶς θέλειαν, ἢ κλίσεινθλη, ἀκολασίαν, ἐπασπιν, ἰσχυρογνωμοσύνην κλ. ὥστε μερικῶς παραφρονοῦσι· κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ τῶν διαφέρουσι τῶν ἄλλων· λέγονται δὲ οἱ τοιοῦτοι μονομανεῖς.

Τὰ πολυειδῆ ταῦτα τῆς διανοίας πάθη ἰατροῦνται καθὼς καὶ τὰ τοῦ σώματος; Ἡ ἔρευνα τῶν νεω-

τέρων ἰατρῶν ἀποχρώντως ἀπέδειξεν ὅτι δὲν μένουσι τοῦλάχιστον πάντα ἀνιάτα, ἐκτὸς μόνον τῶν παραλυτικῶν, τῶν πολὺ ἤδη πεκαλιωμένων καὶ ἀν' ἡλικία ὑπερέβη τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος (Ἰμποκρ. ἀφορ.)

Καθὼς δὲ ἡ ἀρχὴ τῆς νόσου προέρχεται ἀπὸ φυσικὰς καὶ ἠθικὰς αἰτίας, ἐξ ὧν αἱ μὲν ἐνεργοῦσιν εἰς τὴν ψυχὴν, αἱ δὲ εἰς τὸ σῶμα, ἐπιτυγχάνει μάλιστα καὶ ἡ θεραπεία, ὅταν μεταχειρίζεται μικτοὺς τρόπους· διότι ἂν τινὰ πάθη, οἷον ἡ χαρὰ, καὶ ἡ ἐλπίς ἰατροῦσαι παραδόξως γρονίους τινὰς νόσους τοῦ σώματος, πολὺ μᾶλλον δύνανται νὰ ἀνταγωνισθῶσιν ἐπωφελῶς εἰς ἄλλα πάθη τῆς αὐτῆς φύσεως, προστιθεμένης μάλιστα καὶ τῆς φαρμακευτικῆς θεραπείας. Ἐκ τῶν ἰατρῶν τῆς Γαλλίας κανεῖς δὲν εὐδοκίμησε τοσοῦτον εἰς τὴν τοιαύτην ἰατροῦσαν τῶν διανοητικῶν νόσων ὅσον ὁ Ἑσκιρὼλ, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ ἐσχάτως ἀποβιώσας Λεουρέ, τοῦ ὁποίου ταχέως ἐστερηθῆ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ ἀνθρωπότης.

Συντελεῖ δὲ πολὺ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἠθικῆς μάλιστα θεραπείας καὶ ἡ θέσις τοῦ καταστήματος τῶν φρενοβλαβῶν. Κατὰ τοῦτο δὲ ἐξέχει μάλιστα τὸ πλησίον τῶν Παρισίων Charanton λεγόμενον, τοῦ ὁποίου ἡ δεξιὰ πλευρὰ κατοικεῖτο πρότινων ἐτῶν ἀπὸ γυναικῶν, ἡ δὲ ἀριστερὰ ἀπὸ ἀνδρῶν. Αὐτότι ποτὲ μετὰ τινων φίλων βραδίζοντες εἶδομεν ἐπάνω τοίχου καὶ εἰς τὴν κορυφὴν ἀσειγᾶστου κλίμακος φρενοβλαβεῖς, οἱ ὅποιοι μᾶς ἐχαιρέτιζαν φιλοφρονέστατα· διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐπεσκέφθημεν πρῶτον τοὺς κοιτώνας των· ἐμάθομεν δὲ ὅτι συνεθῆ αὐτότι πρὸ τινων ἐβδομάδων παράδοξόν τι καὶ διηγήσεως ἔξιον. Διότι ὁ οἰκονόμος ἐστήριξε ποτε ἐπὶ τοῦ τοίχου σταυρὸν, ὅστις τὴν ἐπέεραν, ὅτε ἐτοιμάζοντο οἱ φρενοβλαβεῖς νὰ κατακλιθῶσι, τοὺς ἐξέπληξε τόσον, ὥστε πάντες σχεδὸν ὁμοθυμαδὸν καὶ αὐτομάτως πλητριάσαντες, ἔγονυκλίτησαν ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ τούτου. τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων συμβόλου! Μόνον δὲ γέρων τις, τὸν ὁποῖον, ὡς ἀδόλιγον, ὠνόμαζον οἱ ἄλλοι ῥήτορα, ἢ ἱεροκλήρυκα, ἦτο κατακεκλιμένος· ἀλλ' ἅμα ἤκουσε τὸν κρότον, κατέβη καὶ ἄρχισε νὰ προσεύχεται, κατὰ τὸ ὅποιον τοῦτο καὶ οἱ λοιποὶ τὸν ἐμιμήθησαν. Ἐκτοτε δὲ πᾶσαν αὐγὴν καὶ ἐσπέραν οἴκοθεν οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι ἄνθρωποι δὲν ἐπάυσαν πλέον νὰ ἐκτελῶσι τὸ ἱερὸν τοῦτο καθήκον, ἱκετεύοντες πολλάκις μὲ δάκρυα τὸν Χριστὸν, τὸν μόνον παρηγόρον τῶν θλίψεων τῆς ψυχῆς καὶ ἰατρὸν ἐν ταῦτῳ τῶν νόσων τοῦ σώματος. Ἀπὸ δὲ τούτων κοιτώνας τούτους, τοὺς ὁποίους ἐθαυμάσαμεν διὰ τὴν καθαριότητα, εἰσή'ομεν εἰς τὸ ἐστιασμένον, κείμενον παραλλήλως, ὅθεν ἐξήγγοντο οἱ φρενοβλαβεῖς διὰ τῆς εἰρημένης κλίμακος εἰς τὴν αὐλήν, αὐτόθεν δὲ εἰς τὸν κήπον. Νέος τις τότε ἄνθρωπος ἐφάνη, τὸν ὁποῖον δὲν ἐγνώριζεν ὁ ἰατρός, ὡς ἀπὸ τινος· ἦλθε δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν χωρὶς τῶν ἀναγκαίων ἐγγράφων, καθὼς καὶ γυνή τις, τὴν ὁποίαν εἶχον καταπεισμένην ὅτι τὸ φρενοβλαβεῖον ἦτο ὀδοιπόρων καταγώγιον· ἀλλὰ ταχέως ἐνόησασα ὅτι ἠπατήθη, ἐζήτησε νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τῆς διευθυντρίας· εἰδείξε δὲ τοσαύτην ὀρ-